

SUNUŞ

Zeitschrift für die Welt der Türken / Journal of World of Turks, sosyal bilimlerin farklı alanlarına ait on altı özgün makale ve bir tanıtım yazısı ile 7. cildin 3. sayısını siz değerli okurları ve bilim dünyası ile paylaşmaktadır. Bu sayımızda eğitim, sanat tarihi, sosyoloji, coğrafya, iktisat, sosyoloji, Türk dili alanlarına ait yazılar yer alırken bir de kitap tanıtım yazısı yer almıştır. *Zeitschrift für die Welt der Türken / Journal of World of Turks*'ün bu sayısında yer alan çalışmaların içerikleri şöyledir:

Bankacılık sektöründe önemli paya sahip olduğu düşünülen ticaret bankalarında kurum imajının müşteri sadakatine olan etkisini belirlemek amacıyla yapılan çalışmayı, Prof. Dr. M. Şükrü Akdoğan ve Öğr. Gör. Turan Şener birlikte hazırlamıştır. Akdoğan ve Şener, çalışmalarında kurum imajını tanımlamış ardından kurum imajının oluşum süreci, kurum imajını etkileyen unsurlar hakkında bilgiler vermiştir. Müşteri sadakati, müşteri sadakatini oluşturan ve etkileyen unsurlara da açıklık getirilen çalışmada veriler, Kurum İmajı Ölçeği Müşteri Sadakati Ölçeği ile toplanmıştır. Veriler, araştırma modeli ve hipotezlerin analizine ilişkin ilginç bulgulara ulaşılan bu çalışmanın başlığını "*Kurum İmajının Müşteri Sadakatine Etkilerinin Ticari Bankalar Üzerinde Değerlendirilmesi: Nevşehir İli Örneği*" oluşturmaktadır.

"*Türkçe Eğitimi Alanındaki Yüksek Lisans Tezlerinin Giriş Bölümlerine İlişkin Sözbilimsel Hareket ve Adımlar*" başlıklı çalışma, Prof. Dr. Gülsün Leylâ Uzun ve Yrd. Doç. Dr. Mustafa Onur Kan'ın kaleminden çıkmıştır. Türkçe eğitimi alanındaki uygulamalı/betimsel yüksek lisans tezlerinin giriş bölümlerine ilişkin sözbilimsel hareket ve adımların sıklıklarını ve sıralamalarını belirtmek amacıyla ortaya konan çalışmada, 34 yüksek lisans tezinin giriş bölümleri incelenmiştir. Çalışmada; girişe ilişkin alan belirtme ve yer tutmanın alışlagelmiş hareketler olarak yer aldığı, yer açmanın ise seçimlik hareket olarak yer aldığı tespit edilmiştir. Giriş bölümlerinde çizgisel sunumun tercih edilmediği ve baskın bir sıralamanın olmadığı belirlenmiştir. Bununla birlikte, kapanış hareketlerinde bir eğilim olduğu görülmüştür.

Doç. Dr. Zeki Boyraz ve Yüksek Lisans Öğrencisi M. Salih Bostancı, "*Birecik Barajı Sonrası Yer Değiştiren Eski Halfeti'nin (Şanlıurfa) Turizm Potansiyali*" başlıklı çalışmalarında, Birecik Barajı sonrası turizm sektörü

açısından çevresiyle birlikte gelişme gösteren Eski Halfeti (Şanlıurfa) hakkında detaylı bilgiler vermişlerdir. Çalışma sonucunda, Halfeti'nin her geçen gün çekiciliğini arttırarak turizm faaliyetlerinde gelişebilecek bir yerleşme özelliği taşıdığı yargısına varılmıştır.

Kültürel miras; geçmişten geleceğe aktarılan, insanoğlunun oluşturduğu maddi ve manevi bütün değerleri kapsamaktadır. Ninniler, mâniler, türküler, çocuk oyunları, Hıdırellez, Nevruz somut olmayan kültürel miraslarımızken kayaüstü yazılar, kaleler, halılar, kilimler, çeşmeler, hanlar, hamalar da somut kültürel miraslarımızı oluşturmaktadır. Kültürel mirasın devamlılığı, yaşaması, yayılması için her bir unsurunun nesilden nesile korunarak aktarılmasına bağlıdır. Doç. Dr. Ş. Gülin Beyhan ve Arş. Gör. Ülkü Çelebi Gürkan, kültürel miraslarımızdan olan Isparta halısının kültürümüzdeki yerini, hazırlamış oldukları makale ile ifade etmişler ve bu kültür unsurunun nasıl korunması gerektiğini tarihî süreç ekseninde değerlendirmişlerdir. Beyhan ve Çelebi Gürkan'ın görsellerle destekledikleri çalışmalarının başlığı, "*Kültürel Mirasın Korunmasına Yönelik Bir Tespit Çalışması: Isparta Halı İpliği Fabrikaları ve Boyahaneleri*"dir.

"*CO₂ Emisyonu, Yenilenebilir Enerji Tüketimi ve Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişkinin MS-VAR Yaklaşımı ile Modellenmesi: Türkiye Örneği*" başlıklı yazıyı, Doç. Dr. Mehmet Mert ve Arş. Gör. Ayça Büyükyılmaz birlikte kaleme almıştır. 1960-2010 yılları arasında kişi başı CO₂ emisyonu, kişi başı yenilenebilir enerji tüketimi ve kişi başı gayri safi yurtiçi hâsıla arasındaki ilişkinin modellenmesini amaçlayan çalışmada veri toplamada Hamilton (1989) ve Krolzig (1997)'in çalışmaları esas alınmıştır. Çalışmanın analiz sonuçları, belirlenen değişkenlerin davranışındaki değişikliğin MS-VAR modeller ile belirlenmesinin mümkün olduğunu ve model katsayılarının rejimlere bağlı olduğunu göstermektedir.

Türkiye göç konusunda dikkat çekici bir yapı sunmaktadır. Türkiye hem göçler için bir geçiş noktası hem göç alan bir ülke hem de göç veren bir ülke konumundadır. Türkiye, bu üçlü göç hareketliğinden doğal olarak etkilenmektedir. Bu etkiler sosyal, kültürel, siyasi, ekonomik boyutlarda kendisini göstermektedir. "*The Impact of Economic Development on Regional Migration in Turkey*" başlıklı makalede, Yrd. Doç. Dr. Mustafa Mete ve Öğr. Gör. Hakkı Özbaş, göçün ekonomik boyutunu ele almışlardır. Göçün ekonomik kalkınmaya etkisi olduğunu, Kalkınma Bakanlığı ve Türkiye İstatistik Kurumu verilerini baz alarak ortaya koymuşlardır. Göçün gıda ve alkolsüz içecekler, konut ve kiracılık, lokanta ve oteller, eğlence ve kültür gibi alanlarda nasıl bir etkiye sahip olduğu grafik ve tablolar eşliğinde sunulmuştur.

Yrd. Doç. Dr. Gülsün Şahan tarafından kaleme alınan "*Eine Analyse der Faktoren, die Erfolge der Grundschüler mit türkischer Migrationshintergrund in Deutschland beeinflussen: Meinungen der*

Erziehungsberechtigten” başlıklı çalışmada, Almanya’da Baden-Württemberg eyaletinin Karlsruhe ve Freiburg şehirlerinde yaşayan ilkokulda öğrenim gören Türk çocuklarının akademik başarılarını etkileyen faktörlerin veli görüşleri doğrultusunda belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışma grubu 18 veliden oluşmaktadır. Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı araştırmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmış ve elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir.

Geçmişte ve günümüzde meydana gelen olaylar meydana geldikleri mekânlardan etkilenirler. Özellikle geçmiş dönemlere ait olayların çevresel ve kültürel özelliklerinin ortaya konulmasında tarihin ve çevresel faktörlerin koşut bir ilişkisi vardır. Bu ilişkinin yansıma alanı ise tarihî coğrafyadır. Kent şekillenmelerinin belirlenmesinde, anlamlandırılmasında da tarihî coğrafya başvurulan alanlardandır. Yrd. Doç. Dr. Filiz Çetinkaya, yapmış olduğu çalışmada Niğde kentinin şekillenişini tarihî coğrafya kapsamında ve temelinde ele almıştır. “*Tarihî Coğrafya Çalışmaları Kapsamında Niğde Kenti Şekillenışı Üzerine Bir Araştırma*” adlı çalışmada ulaşılan sonuçlar arasında bugünün Niğde’sinin temelini atan önemli uygarlıkların başında Selçuklular, İlhanlılar, Karamanoğulları ve Osmanlıların geldiğidir.

Kuseyin Esenkocoyev, Kırgız edebiyatının önemli temsilcilerindendir. Hikâyeleri, Kırgız edebiyatında bilim kurgu türünün ilk örnekleri olmuştur. Yrd. Doç. Dr. Gül Banu Duman, yurt dışında gelişen Türk edebiyatı kapsamında gizli kalmış bir değeri, bilim dünyasına “*Kuseyin Esenkocoyev ve Kırgız Çocuk Edebiyatı*” başlıklı çalışması ile tanıtmaktadır. Duman, çalışmasında, Kuseyin Esenkocoyev’in hayatı hakkında kısa bir bilgi verdikten sonra genel hatlarıyla Kırgız çocuk edebiyatı ve devrin edebî ortamını anlatmış, bu ortamda Esenkocoyev’in yerini, eserlerinden hareketle ortaya koymaya çalışmıştır.

Oğuz grubu Türk dillerinin doğu kolunu teşkil eden Türkmence, temeli 18. yüzyıldan sonra kaleme alınan eserlerin dili ile oluşturulmuştur. Sosyal, siyasi, coğrafi etkilerle Türkmence; Rusçadan, Arapçadan, Farsçadan ve Moğolcadan kelimeler almıştır. Alınan bu kelimeler, kimi zaman büyük gramer değişimlerine uğrayarak dilde yerini almış, kimi zaman da küçük ses değişmelerine uğrayarak Türkmen Türkçesine girmiştir. Yrd. Doç. Dr. Engin Gökçür, “*Türkmen Türkçesinde Arapça ve Farsçadan Alınan Sözcüklerin Ünlülerindeki Ses Olayları*” başlığını taşıyan makalesinde, Türkmen Türkçesi edebî ürünleri ve sözlüklerindeki Arapça ve Farsçadan alınmış sözcüklerin ünlülerinde görülen ses olaylarını incelemiştir.

2014-2015 akademik yılının bahar döneminde, Karabük Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü Uzaktan Eğitim Programı öğrencilerinin Fiziki Coğrafya içerikli derslere ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla yapılan çalışma, Yrd. Doç. Dr. Öznur Yazıcı tarafından kaleme alınmıştır. “*Coğrafya Bölümü Uzaktan Eğitim Öğrencilerinin Fiziki*

Coğrafya İçerikli Derslere İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi” başlıklı çalışma, 66 öğrencinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Veriler, araştırmacının hazırlanmış olduğu 4 açık uçlu soru ile toplanmıştır. Çalışma sonucunda, fiziki coğrafya içerikli derslerle ilgili olarak fotoğraf, video gibi görsel materyallerin yetersiz kullanılması, anlatılanları arazide görememek ve bilginin teoride kalması, derste tamamen dinleyici konumunda ve pasif olmak gibi sorunların olduğu tespit edilirken; gözlem becerisi geliştirme, günlük hayatta karşılaşılan olayları değerlendirme, önlem alma, çözüm bulma, insan ve doğanın ne denli iç içe olduğunun farkındalığını kazanma gibi olumlu yönlerin olduğu tespit edilmiştir.

Her devlet gibi Türkiye Cumhuriyeti Devleti de kendi vatandaşlarına milletinin tarihini, devletinin kuruluşunu, kurucularını, devletin yönetim biçimini öğretmeye çalışır. Türkiye Cumhuriyeti Devleti de Türk vatandaşlarına başta Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere devlet kurucularını, devletin kuruluş sürecini ve yönetim biçimini eğitim kurumları çatısı altında öğretir. Eğitim sisteminde Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi, bu amaca hizmet eden önemli derslerden biridir. Yrd. Doç. Dr. Erkan Yeşiltaş ve Yüksek Lisans Öğrencisi Ayşegül Yılmaz, Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinin bu önemine binaen, ortaokul öğrencilerinin derse ilişkin tutumlarını belirlemeye yönelik bir tutum ölçeği geliştirmiştir. “*T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersine Yönelik Tutum Ölçeği; Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması*” başlıklı çalışma ile elde edilen tutum ölçeği ile öğrencilerin derse karşı sevgi, ilgi, önem boyutunda ne durumda olduğu kolaylıkla tespit edilebilecektir.

Türk-İslam dönemine ait tarihî camiler, hem birer kültürel miras hem de önemli veri kaynaklarıdır. Caminin kitabesi, caminin süslemelerinde kullanılan malzemeler ve işçilik, sanat tarihi açısından olduğu kadar tarih ve kültür için de önemlidir. Arş. Gör. Dr. Serap Erçin Koçer, daha önce üzerinde çalışılmamış Nevşehir’in Derinkuyu ilçesine bağlı Doğala köyü ve Kuyulutlar köyünde bulunan iki camiyi, sanat tarihçisi gözüyle incelemiş, bilim dünyasına kazandırmıştır. Araştırmacı, çalışmasını camilere ait plan örnekleri, fotoğraflarla desteklemiştir. Ayrıca her iki caminin kitabesini de günümüz Türkçesine aktarmıştır. Çalışma, “*Nevşehir-Derinkuyu İlçesinde Türk İslam Dönemine Ait İslami Anıt Örnekleri (1839-1923)*” başlığını taşımaktadır.

Çocuk dergileri ve gazeteleri, çocukların eğitilmesi ve yetiştirilmesinde önemli bir yere sahiptir. Çocuk dergiciliği, Batılı anlamda gazete ve dergilerle tanışan Osmanlı toplumunda kendisine yer bulmuştur. Osmanlıdan günümüze kadar yayınlanan çocuk dergi ve gazeteleri konusunda müstakil çalışmalar yapılmaktadır. Ancak bu çalışmalarda 1928 öncesi çocuk dergi ve gazeteleri biraz daha geri planda kalmaktadır. Okt. Dr. Demet Kardaş, Aralık 1887-Mart 1888 yılları arasında 9 sayı çıkan eski

harfli *Çocuklara Talim* çocuk dergisini okurları ile paylaşarak alana büyük bir katkı sunmaktadır. “*Çocuk Eğitimi Açısından ‘Çocuklara Talim’ Dergisi*” başlıklı makalede, derginin ayrıntılı bir şekilde incelemesi yapılmış, derginin dil öğretiminde ve değer aktarımındaki işlevleri sıralanmıştır. Dergiden alınan metinlerle çalışma desteklenmiştir.

Yazarlar eserlerini oluştururken hayatın içinden veya geçmişten birçok olay ya da konudan esinlenirler. Habil ile Kabil arasında yaşanan çatışma ve çatışmanın bir sonucu olarak Kabil’in kardeşi Habil’i öldürmesi, yazarların eserleri için esin kaynağı olmuştur. Bu esinlenmeler, Batı ve Doğu edebiyatlarına farklı açılardan olmuştur. Öğr. Gör. Kadir Albayrak ve Arş. Gör. Hatice Genç “*Georg Britting’in ‘Altwasser’da Kardeş Katli’ Adlı Öyküsünde Kabil ve Habil Motifi*” başlıklı makalelerinde, kardeş katli motifini, bu motifin edebiyata yansımalarını *Altwasser’da Kardeş Katli* öyküsünde hareketle değerlendirmişlerdir.

Hamam, Türk kültüründe gerek beden temizliğine verilen önemden dolayı tercih edilen gerekse evlenme, sünnet, doğum gibi olaylarda kültürel bir buluşma mekânı olagelmıştır. Hamamlar, Türkiye sınırlarında olduğu gibi Türkiye sınırları dışında da Türk kültürünün birer unsuru olarak kendilerini göstermektedir. Arş. Gör. Enes Kavalçalan, “*Kıbrıs’taki Konak Hamamları*” başlıklı makalesinde, Kıbrıs’taki Osmanlı döneminde inşa edilmiş olan konak hamamlarını ele almıştır. Bu çalışmada, daha küçük boyutlu oldukları için genellikle göz ardı edilen konak hamamları, bilim dünyasına tanıtılmış ayrıca Lefkoşa, Dragoman Hadjigeorgakis Konağı Hamamı, Mağusa, Şömineli Ev Hamamı, Hisarköy Hamamı da planları ve fotoğrafları ile bilim dünyasına tanıtılmıştır.

Arş. Gör. Ozan İpek, “*Bulgaristan’da Türkçenin Sesleri: ‘Deliorman’da Suyun Gözü’ ve ‘Deliorman’da Bülbülün Sesi*” başlığı altında, Nurten Remzi tarafından hazırlanan *Deliorman’da Suyun Gözü* ve *Deliorman’da Bülbülün Sesi* adlı eserleri tanıtmıştır.

Zeitschrift für die Welt der Türken / Journal of World of Turks’ün 20. sayısını bilim dünyası ile paylaşmanın mutluluğunu yaşıyoruz. Bu duyguyu yaşamamızda katkısı olan okurlarımıza, yazarlarımıza ve hakemlerimize sonsuz teşekkürlerimizi sunuyoruz. *Zeitschrift für die Welt der Türken / Journal of World of Turks* ailesi olarak 2015’e veda ederken yeni yılın sevginin, hoşgörünün, saygının yüceltiği savaşıtlardan uzak sağlıklı, huzurlu, mutlu bir yıl olmasını diliyoruz.

15 Nisan 2016 tarihinde, 21. sayımızla siz değerli okurlarımız, bilim ve Türk dünyası ile buluşmak dileğiyle...

Prof. Dr. Necati DEMİR
Editor in Chief